Talous ja verotus
Penna Urrila

16.1.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

VN E-jatkokirjelmä EJ 10/2022 vp - E 14/2020 vp Komission tiedonanto talouspolitiikan EU-koordinaation arviosta
Kirjoita tähän

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Tarve uudistaa talouspolitiikan EU-koordinaatiota on suuri

EU:ssa on käyty jo pitkään keskustelua talouspolitiikan koordinaation uudistustarpeista. Vakaus- ja kasvusopimus osoittautui jo 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä kyvyttömäksi estämään jäsenmaiden liiallista velkaantumista, ja finanssikriisin jälkeen täydennetty talouspolitiikan ohjauskehikko on puolestaan kehittynyt monimutkaiseksi ja vaikeasti hallittavaksi.

Vakaus- ja kasvusopimuksen uudistaminen sekä laajempi talouspolitiikan EU-koordinaation uudistuminen on lykkäytynyt entisestään koronakriisin vuoksi. Entistä useammat jäsenmaat myös rikkovat vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä, joten yksinomaan paluu vanhoihin kriteereihin ei ole lähiaikoina realistista.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää tärkeänä sitä, että EU-tasolla jatketaan etenemistä talouspolitiikan koordinaation uudistuksissa. Pandemian väistyttyä on välttämätöntä ryhtyä rakentamaan talouspolitiikan päivitettyä ohjauskehikkoa, jotta nykyisen kaltaisesta poikkeustilanteesta pystytään palaamaan normaaliaikojen ohjausmekanismeihin.

EK:n mielestä Suomen avoin suhtautuminen asiasta käytävään keskusteluun ja erilaisten jatkovaihtoehtojen arviointiin on hyvin perusteltua.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Talous ja verotus
Penna Urrila

16.1.2023

2. Komission ehdotukset ja Suomen kannat ovat laajalti perusteltuja, mutta lisätietoa tarvitaan edelleen

Komission on julkaissut marraskuussa 2022 hahmotelman talouspoliittisen koordinaation uudistamissuunnasta. Esitysten mukaan julkisen talouden sopeutusvauhtia lievennettäisiin, koska vakaus- ja kasvusopimuksen kirjaukset erityisesti velkatason sopeuttamisnopeudesta ovat varsin epärealistiset useiden jäsenmaiden kohdalla ja niiden tavoittelu johtaisi tarpeettoman kireään finanssipolitiikkaan.

Tämän keventämisen vastapainona päivitettyjen sääntöjen seurantaa tiivistettäisiin nykyisestä sekä kynnystä määrätä sanktioita alennettaisiin.

EK:n mielestä ehdotetut muutokset ovat yleislinjoiltaan oikeansuuntaisia ja niiden pohjalta tehtävällä jatkotyöllä voitaisiin löytää tasapainoinen tie kohti uutta EU-tason talouspolitiikan ohjauskehikkoa. Suomen kannat ehdotuksiin ovat myös perusteltuja. EK korostaa kuitenkin, että monet keskeiset kysymykset ja ennen kaikkea yksityiskohdat ovat vielä huomattavan avoimia.

Jäsenmaat jaettaisiin uusien suuntaviivojen mukaan eri luokkiin velkaantumisen mukaan, ja maat saisivat sen mukaan määräytyvän *tavoiteuran* julkisille menoille.

EK kannattaa tätä esityksen yleistä periaatetta, mutta korostaa että jatkotyössä on varmistettava oikea tasapaino uskottavan julkisen talouden hoidon ja riittävän finanssipoliittisen liikkumavaran välillä. Luotavan toimintamallin olisi syytä olla mahdollisimman automaattinen, jotta siihen mahdollisesti sisältyvien harkinnanvaraisten mekanismien käyttöönottokynnys muodostuisi korkeaksi.

Sääntöjä rikkoville jäsenmaille määrättäviä *sanktioita* ehdotetaan pienennettävän, mutta samalla kynnys niiden määräämiseksi alenisi. EK pitää ajatusta perusteltuna, koska liian korkea kynnys sanktioiden määräämiseksi jäsenmaille on ollut omiaan vesittämään koko nykyisen vakaus- ja kasvusopimuksen uskottavuutta.

Komissio ehdottaa *kansallisten valvontaelinten* roolin kasvattamista nykyisestä. Tämä on EK:n mielestä kannatettavaa, jotta sääntöjen noudattamisen seuranta ankkuroituu vahvasti kunkin jäsenmaan päätöksentekoon. Oikean tasapainon löytäminen ja päällekkäisyyksien välttäminen EU-tason ja kansallisen valvonnan välillä on varmistettava jatkotyön aikana.

Talous ja verotus
Penna Urrila

16.1.2023

EK pitää tärkeänä Suomen ottamaa melko varauksellista kantaa liittyen *investointeihin* ja *rakenneuudistuksiin* sekä niiden avulla myönnettäviin poikkeuksiin sopeutumisurasta. Tehokkaiden rakenneuudistusten mahdollistama erityiskohtelu jäsenmaille voi olla perusteltua, kuten Suomenkin kannassa todetaan. Tällainen poikkeus voi kuitenkin mahdollisesti avata riskejä järjestelmän vesittymisestä uudelleen, jos reformien arviointikriteerit ja -menettelyt eivät muodostu uskottaviksi.

Jatkotyössä onkin löydettävä pitävät menetelmät uudistusten vaikuttavuuden todentamiseen ennen kaikkea julkistalouden näkökulmasta, jotta uudistusten perusteella jäsenmaille myönnettävät huojennukset julkisen talouden sopeutumisuraan eivät heikennä koko sääntökehikon toimivuutta.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Penna Urrila
Johtaja